

РЕШЕНИЕ

№ 4072

гр. София, 06.03.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 174 СЪСТАВ, в публично заседание на
шести февруари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: РАДМИЛА ИВ. МИРАЗЧИЙСКА

при участието на секретаря СТИЛИАНА В. ДРАГАНОВА
като разгледа докладваното от РАДМИЛА ИВ. МИРАЗЧИЙСКА
Гражданско дело № 20221110118335 по описа за 2022 година

Предмет на делото е предявеният от Е. С. В. срещу ***** отрицателен установителен иск с правно основание чл. 439 ГПК с искане да се постанови решение, с което да се признае за установено между страните, че ищцата не дължи на ответника следните суми: 3 830,87 лева, представляваща главница, дължима за периода от м.02.1999 г. до м.04.2008 г., сумата от 193,98 лева – непогасен остатък от мораторна лихва в общ размер на 2 216,25 лева за периода 01.04.1999 г. до 27.10.2008 г., 5 264,80 лева законна лихва считано от 13.11.2008 г. до 25.03.2022 г., за които суми е издаден изпълнителен лист от 23.02.2009 г. по ч.гр.д. 35712/2008 г. по описа на СРС, 34-ти състав.

В исковата молба се твърди, че в полза на ответника е издаден гореописаният изпълнителен лист за посочените суми. Излагат се твърдения за нищожност на изпълнителния лист. Релевира възражение за изтекла погасителна давност и развива съображения в тази насока. Моли съда да уважи предявения иск. Претендира разноски. С уточняваща молба с вх. № 129206/22.06.2022 г. и в изпълнение указанията на съда, ищецът е посочил, че настъпилият след издаване на изпълнителния лист факт е изтичане на предвидената в закона погасителна давност.

В срока по чл. 131, ал. 1 ГПК е постъпил отговор на исковата молба, с който предявеният иск се оспорва като неоснователен. Развива подробни съображения в насока, че приложимата в случая давност е 5 годишната такава. Сочи, че давността е прекъсната с образуване на изпълнително дело през 2008 г., като в молбата за образуване твърди, че са били обективирани искания за извършване на изпълнителни действия. Аргументира, че в хода на изпълнителното производство за извършвани изпълнителни действия, годни да прекъснат давността. Сочи също, че за период от 2009 г. до 18.02.2022 г. са постъпвали плащания, които също прекъсвали давността. Излага и че за

периода на извънредното положение, обявено в страната, давност не е текла. Моли съда да отхвърли предявения иск. Претендира разноски

Съдът, като взе предвид исканията и доводите на страните, събраните по делото доказателства, съобрази законовите разпоредби, намира следното от фактическа и правна страна:

Разпоредбата на чл. 439 ГПК предвижда защита на длъжника по исков ред, след като кредиторът е предприел изпълнителни действия въз основа на изпълнителното основание. Правно легитимирани страни по иска са страните в изпълнителното производство, като ищецът - длъжник твърди погасяване изцяло или частично на вземането, предмет на делото, чийто носител е ответникът - вискател. По своя характер искът е отрицателен установителен, като се основава на твърдението на ищеца, че не дължи престацията, за която е осъден с влязъл в сила съдебен акт, предвид настъпили след приключване на съдебното дирене факти.

За основателността на иска по чл. 439, вр. чл. 124, ал. 1 ГПК ищецът следва да докаже правния си интерес от предявяване на отрицателен установителен иск. Ответникът следва да докаже факти, обуславящи спиране или прекъсване на давността.

Страните не спорят и съдът е отделил същите като безспорни и ненуждаещи се от доказване следните факти: че в полза на ответника е издаден изпълнителен лист от 23.02.2009 г. по ч.гр.д. 35712/2008 г. по описа на СРС, 34-ти състав за следните суми: 3 830,87 лева, представляваща главница дължима за периода от м.02.1999 г. до м.04.2008 г.; 2 216,25 лева мораторна лихва за периода 01.04.1999 г. до 27.10.2008 г., законна лихва от 13.11.2008 г. до изплащане на вземането, 120,94 лева съдебни разноски и 40,00 лева юрисконсултско възнаграждение.

Нормата на чл. 117, ал. 2 ЗЗД предвижда, че ако вземането е установено със съдебно решение, срокът на новата давност е всякога 5 години. Заповедта за изпълнение замества съдебното решение като изпълнително основание, но при оспорването ѝ от длъжника чрез възражение по реда на чл. 414 ГПК проверката дали вземането съществува се извършва в общия исков процес по реда на чл. 422 ГПК. По силата на чл. 416 ГПК, когато възражение не е подадено в срок, както е в настоящия случай, заповедта за изпълнение влиза в сила. Не е налице изрична правна норма, която да предвижда, че

съществуването на вземането в този случай е установено със сила на пресъдено нещо. Следва да се съобрази обаче, че ако длъжникът не възрази в рамките на установения в чл. 414, ал. 2 ГПК преклузивен двуседмичен срок, заповедта се стабилизира /"влиза в сила" по терминологията на закона/, като се получава ефект, близък до силата на пресъдено нещо, тъй като единствената възможност за оспорване на вземането въз основа на настъпили преди издаване на заповедта факти, са основанията на иска по чл. 424 ГПК - новооткрити обстоятелства или нови писмени доказателства. Извън иска по чл. 424 ГПК, длъжникът не може да се ползва от друга форма на искова защита, с която да оспорва вземането въз основа на настъпили преди издаване на заповедта факти. Когато длъжникът е бил лишен от възможност да оспори вземането, може да поиска от въззивния съд отмяна на заповедта за изпълнение на основание чл. 423 ГПК. Този режим се различава от регламентирания в ГПК (отм.) във връзка с издаването на изпълнителен лист въз основа на несъдебно изпълнително основание, в който се предвиждаше възможност за предявяване искове - чл. 252 ГПК (отм.), чл. 254 ГПК (отм.), чл. 255 ГПК (отм.), които не се преклудират със специални срокове. Съгласно сега действащия ГПК обаче, с изтичане на преклузивния срок за подаване на възражение против заповедта се получава крайният ефект именно на окончателно разрешен правен спор относно съществуването на вземането. Аргумент в полза на това разбиране е и разпоредбата на чл. 371 ГПК, която допуска в производството по търговски спорове възражение за прихващане да се прави до приключване на съдебното дирене във въззивната инстанция, когато съществуването или неоспорването му са установени с влязло в сила съдебно решение или заповед за изпълнение.

Не може да се прави аналогия с вземания, за които е издаден изпълнителен лист въз основа на несъдебно изпълнително основание по чл. 237 ГПК (отм.). Въпреки съществуващите сходства между уредбата на несъдебните изпълнителни основания по ГПК (отм.) и заповедното производство, уредено в Глава XXXVII на действащия ГПК, последното има съществени специфики, които правят недопустимо приравняването им. Стабилитетът на заповедта за изпълнение произтича от това, че тя влиза в законна сила, за разлика от несъдебните изпълнителни основания по чл. 237 ГПК (отм.). Поради това съдебната практика, постановена във връзка с несъдебните изпълнителни основания, не може да се прилага по аналогия по

отношение на заповедите за изпълнение, издадени по реда на новия ГПК, стабилизирали се поради неподадено възражение от длъжника. Съгласно разясненията, дадени с мотивите към т. 14 от Тълкувателно решение № 2/26.06.2015г. по тълк.д. № 2/2013г. на ОСГТК на ВКС, новият ГПК урежда заповедното производство като част от изпълнителния процес и затова заявлението за издаване на заповед за изпълнение не прекъсва давността. Тя се прекъсва с предявяването на иска за съществуване на вземането, но съгласно чл. 422, ал. 1 ГПК предявяването на този иск има обратно действие, само ако е спазен срокът по чл. 415, ал. 1 ГПК. Ако иск не е предявен или ако е предявен след изтичането на срока по чл. 415, ал. 1 ГПК, давността не се счита прекъсната със заявлението. Неподаването на възражение от страна на длъжника създава презумпция, че вземането е безспорно, поради което заповедта за изпълнение влиза в сила и въз основа на нея се издава изпълнителен лист, съгласно разпоредбата на чл. 416 ГПК.

Влязлата в сила заповед поради нейното неоспорване от длъжника в срока по чл. 414, ал. 1 ГПК прави вземането по заповедта безспорно. По арг. за противното от чл. 424 ГПК тя се ползва със сила на пресъдено нещо. И наистина, длъжникът, който не твърди обстоятелства по чл. 424, ал. 1 ГПК, може да оспори изпълнението само въз основа на факти, настъпили след изтичане срока за възражение по чл. 414 ГПК – арг. чл. 439, ал. 2 ГПК (така определение № 214 от 15.05.2018 г. по ч.гр.д. № 1528/2018 г., ВКС, IV г.о.).

Това означава, че давността за вземанията на основание чл. 117, ал. 2 ЗЗД е станала петгодишна, защото, макар да не представлява съдебно решение, постановено в исков, когнитивен процес, заповедта за изпълнение прави вземането безспорно. Именно защото тя се ползва с такава правоустановителна сила, преклудирана е възможността длъжникът да оспорва съществуването и изпълнимостта на вземанията по заповедта с аргументи, черпени от възражения, които е могъл да изложи в срока за възражение по чл. 414 ГПК. Съгласно чл. 439, ал. 2 ГПК той може да релевира само възражения за осъществили се юридически факти след този момент.

Съобразно разпоредбата на чл. 117, ал. 2 ЗЗД, ако вземането е установено със съдебно решение, срокът на новата давност е всякога пет години. Доколкото издадената заповед има всички последици на съдебно

решение - установително действие и преклудирание на обхванатите от обективните и предели факти, стабилитет и изпълнителна сила - то спрямо същата не може да се отрече приложимостта на общата петгодишна погасителна давност, като вида и характера на конкретното вземане е без значение.

Същевременно вземането за периодични плащания, установено с решение, постановено по реда на чл. 422 ГПК след подадено по реда на чл. 414 ГПК възражение срещу заповедта, се погасява с общата 5-годишна давност. Ако се приеме, че същото вземане би се погасило с кратката 3-годишна давност, в случай, че срещу заповедта не е подадено възражение и същата е влязла в сила, това би създавало ситуация в която обстоятелството каква ще е давността за едно вземане, да зависи от процесуалното поведение на длъжника.

Наред с изложеното, в постановеното по реда на чл. 274, ал. 3 ГПК Определение № 214 от 15.05.2018 г. на ВКС по ч. гр. д. № 1528/2018 г., IV г. о. изрично е посочено: „Влязлата в сила заповед за изпълнение формира сила на пресъдено нещо и установява с обвързваща страните сила, че вземането съществува към момента на изтичането на срока за подаване на възражение.“. Следователно по действащия ГПК няма основание да се отрече приравняването на влязлата в сила заповед за изпълнение към съдебно решение по смисъла на чл. 117, ал. 2 ЗЗД. В подобен смисъл са и редица други актове на ВКС (Определение № 480 от 27.07.2010 г. на ВКС по ч. гр. д. № 221/2010 г., IV г. о., ГК, Определение № 443 от 30.07.2015 г. на ВКС по ч. т. д. № 1366/2015 г., II т. о., ТК; Определение № 576 от 16.09.2015 г. на ВКС по ч. гр. д. № 4647/2015 г., IV г. о., ГК; Определение № 480 от 19.07.2013 г. на ВКС по ч. гр. д. № 2566/2013 г., IV г. о., ГК).

По изложените съображения настоящия съдебен състав намира, че погасителната давност за вземането е общата 5-годишна давност по арг. от чл. 117, ал. 2 ЗЗД, който е приложим и в настоящия случай и е започнала да тече от датата на влизането в сила на заповедта по чл. 410 ГПК – арг. чл. 117, ал. 2 ЗЗД вр. чл. 117, ал. 1 ЗЗД. Същото становище е застъпено и в Решение № 2494 от 08.04.2019 г. по в. гр. д. № 6395 / 2018 г. на Възз. II-в състав на Софийски градски съд; Решение № 7227 от 25.10.2019 г. по в. гр. д. № 12743 / 2018 г. на Възз. IV-д състав на Софийски градски съд; Решение № 260545 от

14.10.2020 г. по в. гр. д. № 15984 / 2019 г. на Възз. III-б. състав на Софийски градски съд и други/.

Давностният срок се прекъсва с предприемането конкретни изпълнителни действия (независимо дали прилагането им е поискано от взискателя или е предприето по инициатива на съдебния изпълнител по възлагане по чл.18 ЗЧСИ), като прекъсват давността – насочване на изпълнението чрез налагане на запор или възбрана, присъединяването на кредитори, възлагане за събиране или вместо плащане, извършване на опис и оценка, назначаване на пазач, насрочване и извършване на продан, но не и действия по образуване на изпълнителното дело, изпращане и връчване на покана за доброволно изпълнение, проучване на имущественото състояние, извършване на справки, набавяне на документи, книжа и др.

От материалите по изпълнителното дело се установява, че на 30.06.2009 г. е наложен запор върху вземания за пенсия на Е. В.; на 26.01.2011 г. е насрочен опис на движимите вещи на длъжника; през 2011 г., 2012 г., 2013, 2014 г. и до 01.09.2015 г. са постъпвали плащания по изпълнителното дело от длъжника; на 11.01.2017 г., 05.12.2018 г., 01.12.2021 г. и 27.01.2022 г. е насрочен опис на движимите вещи на длъжника; с молби от взискателя от 04.09.2019 г. и 07.10.2021 г. е направено искане за налагане за запор и опис на движими вещи на длъжника. Изброените действия представляват изпълнително действие по смисъла на ТР 2/2015 г. на ВКС, ОСГТК и прекъсват давността, като от този момент започва да тече нова петгодишна давност. Поради изложеното съдът намира, че след всяко прекъсване на давността преди изтичане на новата петгодишна погасителна давност е предприемано ново изпълнително действие, от което е започнала да тече нова давност.

За пълнота съдът следва да отбележи, че според константната съдебна практика на ВКС, когато се касае до първоначално приети тълкувателни решения и постановления те имат обратно действие и даденото с тях тълкуване важи от момента, в който правната норма е влязла в сила, като се счита, че тя още тогава е имала съдържанието, посочено в тълкувателните актове. Възможно е след издаването на първоначалния тълкувателен акт да настъпи промяна в тълкуваната норма или свързани с нея други правни норми, или в общественно-икономическите условия, които да правят вече

даденото тълкуване неприложимо или несъответно на действителния смисъл на закона. В тези случаи при постановяването на нов тълкувателен акт, с който се изоставя предходното тълкуване на същата правна норма и се възприема различно тълкуване, последващото тълкувателно решение няма подобно на първоначалното обратно действие, а се прилага от момента, в който е постановено и обявено по съответния ред. От този момент престава да се прилага и предшестващия тълкувателен акт, обявен за изгубил сила. В тази хипотеза, ако преди постановяване на новото тълкувателно решение са се осъществили факти, които са от значение за спорното между страните правоотношение и са породили правните си последици, то тези последици следва да бъдат преценявани с оглед обвързващото им тълкуване, дадено и действащо към момента на настъпването им. В противен случай би се придало същинско обратно действие на новия тълкувателен акт, което е недопустимо, освен съгласно чл. 14 ЗНА по изключение и въз основа на изрична разпоредба за това. За заварените като висящи от ТР № 2/26.06.2015 г. на ВКС, ОСГТК производства по принудително изпълнение и спрямо осъществените по тях факти до посочената дата следва да намери приложимост задължителното тълкуване, дадено с ППВС № 3/18.11.1980 г., според което през времетраенето на изпълнителното производство – от датата на образуването му, до датата на приемане на последващия тълкувателен акт (придаващ различно обвързващо тълкуване на последиците на давността при висящност на изпълнителния процес), погасителната давност е спряла. Следователно в конкретния случай поради наличието на висящо изпълнително производство до приемане на ТР № 2 на 26.06.2015 г. на ВКС, ОСГТК давността е спряла. След което преди да изтече погасителната давност са предприети множество изпълнителни действия – на 11.01.2017 г., 05.12.2018 г., 01.12.2021 г. и 27.01.2022 г. е насрочен опис на движимите вещи на длъжника; с молби от вискателя от 04.09.2019 г. и 07.10.2021 г. е направено искане за налагане за заповест и опис на движими вещи на длъжника.

Поради изложеното петгодишната погасителна давност не е изтекла и искът следва да бъде отхвърлен като неоснователен.

По разноските:

При този изход на спора, на основание чл. 78, ал. 3 ГПК, право на

разноски има ответника в размер на 100 лв. за юрисконсултско възнаграждение.

Мотивиран от горното, съдът

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ предявения от Е. С. В., ЕГН ***** срещу *****, ЕИК ***** отрицателен установителен иск с правно основание чл. 439 ГПК с искане да се постанови решение, с което да се признае за установено между страните, че ищцата не дължи на ответника следните суми: 3 830,87 лева, представляваща главница, дължима за периода от м.02.1999 г. до м.04.2008 г., сумата от 193,98 лева – непогасен остатък от мораторна лихва в общ размер на 2 216,25 лева за периода 01.04.1999 г. до 27.10.2008 г., 5 264,80 лева законна лихва считано от 13.11.2008 г. до 25.03.2022 г., за които суми е издаден изпълнителен лист от 23.02.2009 г. по ч.гр.д. 35712/2008 г. по описа на СРС, 34-ти състав.

ОСЪЖДА на основание чл. 78, ал. 3 ГПК Е. С. В., ЕГН ***** да заплати на *****, ЕИК ***** сумата в размер на 100 лв., представляваща съдебни разноски.

Решението може да бъде обжалвано с въззивна жалба пред Софийски градски съд в двуседмичен срок от връчване на препис на страните.

Съдия при Софийски районен съд: _____